

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

46-шо (3642) №,
2023 ий 17 ноябрь,
кугарня.

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

«Арде вел» чолга, ушан

Авторын фотожо.

Кужэнер район Конганур школын «Чумбылат» командыже кокымшо лийын, Параньга район Матародо школын «Волгенчыже» кумшо.

С.Г.Чавайн лүмеш Национальный книгагудышто школышто тунемше-влаклан «Мунло» республикысе ушакыл марафон эртаралтын. Тушто Кужэнер, Параньга, Звенигово, Советский, Килемар района да Йошкар-Ола гыч латик команде тагасен. Ёдыр-рвезе-влак, үстел йыр погынен шинчын, мукшла гүжлен, 26 йодышлан вашмутым кычалыныт. Икымше тур «Лүмлё ен-влак» маналтын, кокымшо – «Марий йылме да сылнымут», кумшо – «Марий йўла».

Йодыш-влак куштылго лийын огытыл гынат, йочашамычын сайын ямдылалт толмышт вигак шижалтын.

Уш-акыл марафоным иктешлымеке, Килемар район Арде школын «Арде вел» командыже (снимкыште) 109 баллым поген, сенгышыш лектын.

– Марафоньшко сенымашлан ўшанен толынна. Икымше турыштак 55 баллым погымыланна моткоч куаненна. Мемнам ИКН ден историй уроклам тунуктышо Марина Викторовна Бородинова сайын ямдылен. Калык-влакын тўвыраштын историйже учебникым ком гыч тўвалын мучаш марте шергалынна, вес книгагаламат ятыр лудынна. Тунуктышына урокышто шуко оңайым каласкален. «Мунло» марафоньшто

шинчымашнам эшеат келгемденна, – ойлат ўдыр-рвезе-влак.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ПОДПИСКЕ

2024 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан возалташ вашкыза.

Ак – 432 тенгеат 48 ыр.

Индекс – П4696.

Подпискым ыштыше-влак коклаште лотерей модыш эртаралтеш.

Тўн приз – 3D ручка.

Рекламе.

Евсеевын корныж дене

Йошкар-Оласе историй да археологий тоштерыште «IV Малые Евсеевские чтения» регион-влак кокласе шанче-практике конференций эртаралтын. Тушко республикысе тӱрлӧ район да Йошкар-Ола, Нижний Тагил ола гыч школышто тунемше ден студент-шамыч ушненыт. Конференций Туныктышын да наставникын идалыкыштан пӧлеклалтын. Ӱдыр-рвезе-влак «Пӱртӱс. Экологий»,

«Археологий. Историй. Этнографий. Тӱвыра поянлыкым арален кодымаш», «Туныктышо династий. Ял-влакын эртыме корнышт» секцийлаште шанче пашашт дене палдареныт. Икымше секцийыште изирак ийготан-влак коклаште Р.Буаб ден К.Фёдорова (Йошкар-Ола, Бауман лицей) «Зеленый дом» докладшыт дене сенгышыш лектыныт. Нуным снимкыште ужыда. Кокымшышто А.Останина (Т.И.Александрова лӱмеш 11-ше номеран лицей) да И.Шавкунов (Бауман лицей) «Бронзовая столица: памятники Йошкар-Олы» пашашт дене ойыртемалтыныт. Нижний Тагил ола гыч А.Даренская ден Т.Валиулина «Мы из семьи учителей: опыт педагогических династий» докладшыт дене кумшо секцийыште чыланымтым ончылтеныт.

Уверым да фотом Т.Евсеев лӱмеш Национальный тоштерын сайтше гыч налме.

Историйым шергалына

1942 ий 19 ноябрьыште совет войска-шамыч Сталинград воктене контраступленийым тӱжалыныт.

Тунемше ден студент-влак «Фестиваль сочинений «РусФест» тӱнямбал образовательно-патриотический акций радамыште сочиненийым возен моштымаштым терген кертыт. Йодмашым 3 декабрь марте пуаш лиш.

Увер

Родо-тукым улына

Шордӱр школыштына марий йылмым да литературым туныктышо И.А.Михайлован вуйлатымыж почеш «Финн-угор тукым улына» фестивалым эртаренна (снимкыште). Пайремыш туныктышо, тунемше-влак ушненна. Финн-угор тӱшкаш пурышо тӱрлӧ калык нерген презентацийым, куштымашым, мурым, йомакым ямдыленна. Калык вургемыштым чиенна, поян ӱстел чесым погенна. Шуко ум пален налынна. Фестиваль моткоч келшен.

Наташа СЕРГЕЕВА.

Морко, Шордӱр.

Фотом школ архив гыч налме.

Российысе увер

5-11-ше класслаште тунемше-влак «**Без срока давности**» всероссийский сочинений конкурсышто мастарлыкыштым терген кертыт. Келшыше темым ойырен, сочиненийым тӱрлӧ жанр дене возыман. Тӱрыс увер – es.memory45.ru сайтшыште.

7-18 ияш ӱдыр-рвезе-влак, «Рисуем энциклопедию» йоча книга иллюстраций конкурсышко ушныза. Пашам **26 ноябрь марте** колтыза.

Кумылан кажне ег **финанс грамотность** дене шинчымашыжым Всероссийский онлайн-зачӧтышто терген кертеш. Finzachet.ru сайтыш пурен, йодыш-влаклан чын вавештыман. Зачӧт **21 ноябрь марте** шуйна.

Марий Элысе увер

Курчак театр-влакын «**Яндар**» I тӱнямбал фестивалышт Йошкар-Олаште **14-19 ноябрьыште** эртаралтеш. Тушко Российын 11 олаже да Казахстан гыч коллектив-шамыч ушненыт. Йоча ден кутыен-влаклан спектакль-лам ончыктат.

С.Г.Чавайн лӱмеш Национальный библиотеке «**Книга дарит вдохновенье**» республикысе конкурсым увертарен. Тушко **9-17 ияш ӱдыр-рвезе-влак** ушнен кертыт. Ийготым шотыш налын, посна произведенийлан сӱретым сӱретлыман. Тӱрыс увер – nbmariel.ru сайтшыште.

Советский район Ургаш лицейын тунемшыже-влакым **Поро кумылым ончыктым**о тӱнямбал кремлевский кадет балыш икымше гана ӱжыныт. Тудо **16 декабрьыште** Москошто лиш. Ӱдыр-рвезе-шамыч хореограф И.В.Чепрасова дене пырля латик кушты-машлан ямдылалтыт.

«Сапкандырам чын шупшылын»

Школлаште мари йылмым туныктышо-влак йочашт годым шукынжо «Ямде лий» газет дене пентгыде кылым кученыт. Кызыт шкешт у юнкор-шамычым куштат. Нунын кокла гыч иктыже — Волжский район Памар школышто мари йылмым да ИКН-ым туныктышо Н.И.Яковлева (снимкыште).

Чолга изи ўдыр Наталья Филиппова Сотнур школышто тўналтыш класслаште тунеммыж годым лудмаш урокышто йоча газет дене палыме лийын. Визымше классышке вончымекеже, подпискым ыштен. Мастарлыкшым сылнымут кружокышто таптен. Тудым З.П.Петрова ден А.А.Сапаев вуйлатеныт.

— *Икымше сылнымут саскам «Ковам деке унала» почеламут лийын. Шочмо вер, пўртўс нерген корныла-влак утларак шочыныт. «Ямде лий» газетыште савыкталтмылан гонорарым тўленят. Кажне гана ты окса дене книгам налынам. Лудаш моткоч йоратенам. 1995 ийыште редак-*

цийышке класс дене унала пуренна. Ты вашлиймаш деч вара корныштак заметкым возенна, — шарналта туныктышо.

Н.И.Яковлева сылнымут пашаже-влакым посна папкылаште арала. Чонжылан эн лишыллан да шергылан «Школыш коштмо жап» альбомым шотла. Тушко «Ямде лий» газетыште савыкталтше почеламут ден ойлымашыже-влакым чумырен. Тудым моторын сўрастарен.

Газет дене пентгыде кылым кучымыжо кызыт туныктымо пашаштыже пеш кўлешан. Йоча-влакым чын сераш, весын возымыжым тўткын лудын лончылаш, кусараш туныкта. Тунемшыже-шамыч тўрлў сочине-

Фотом еш архив гыч налме.

ний ден проект конкурслаште сенышыш лектыт.

— *«Ямде лий» газет, сапкандырам тўр, чын шупшылын, илышыште кўлешан айдеме лияш йўным ыштен. Шкемым туныктышо семын веле огыл, журналист семынат виянш таратен. Тачат чон гыч лекшым, лудшылан келшышым возем, —* кугешнен ойла Наталья Ивановна.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Поро паша

Фотом школ архив гыч налме.

Советский район Ёрша клубышто поро кумылым ончыктымо концертым эртаренна. Тушко йоча, туныктышо, ялысе калык ушнен. Концерт деч ончыч ярмингаште шке кид дене ямдылыме арверлам, кочкышым ужаленна. Ёрша школын туныктышыжо-влак Т.Н.Нагаева да мый, клуб вуйлатыше Н.И.Топорова армейский кукшо душым, окоп сортам, маскироватлыше сетым ыштыме шотышто мастер-классым эртаренна (снимкыште). Погымо оксам Украинныште спецоперацийыште улшо сарзевлаклан колтена. «Салтаклан серыш» акцияште ямдылыме открыткым пыштена. Ёрша села гыч 26 ег Украина мландыште кредалеш. Ме сарзына-влакым огына мондо.

Р.Г.АНТРОПОВА.

Поро сомыл кож ўмыран. (Калыкмут)

Сўрет ончер

Калык-влакын икоян улмо кечышт вашеш классыштына сўрет конкурсым эртаренна (снимкыште). Изобразительный искусство урокышто туныктышына Олимпиада Алексеевна Васильева дене пырля ончерым ямдыленна. София Васильева, Александра Богданова поснак сылнын сўретлат.

Нелла КРЫЛОВА.

Морко, Арын.

Фотом школ архив гыч налме.

Физкультура

Куандарыше лектыш

Арбор кундемыште футболла модаш чылан йоратат. 2011-2012 ийлаште шочшо-влак коклаште футбол дене тагасымаш шукерте огыл эртаралтын. Тушко Марий Турек, Марий Пыламарий, Сардаял школла, Виче кундем Малмыж ола гыч шым команде ушнен. Тагасымаште «Арбор» командынат вий-куатшым терген да сегышыш лектын. Сардаял гыч толшо рвезешамыч кокимшо лийыныт, Малмыж гыч команде – кумшо. «Эн сай капка орол» тагасыште мемнан школ гыч Саша Мешков сенен. Лектыш куандарыше. Тек чыланат спорт дене пенгыде кылым чучат да таза лийыт.

Ульяна ФЁДОРОВА.
Марий Турек район.

Чолга футболист

Эмиль Куклин (**снимкыште**) Кужэнер районысо Кугу Лаждур ялеш шочын-кушкын. Шымше класс марте Йүледур кыдалаш школышто тунемын. Тиде жапыште школын чапшым районысо тагасымашлаште ятыр гана арален. Тудо школ пеленысе «Ястреб» спорт кружокыш коштын. Кызыт Эмиль Советский районысо Ургаш лицей-интернатыште 11-ше классыште тунемеш.

Рвезым спортлан ачаж ден изаже шуманденит. Спортын түрлө видше дене кылым куча. Футболла модаш поснак келша. Кужэнер районысо Йүледур селан «Искра» да Йошкар-Оласе «Динамо» командылаште модеш. Тудо виан да чолга футболист.

– *Мый изиэм годсек военный лияш шонем. А военный таза капкылан, пенгыде,*

Фотом еш архив гыч налме.

патыр лийшаш маньын, лишыл енем-влак эреак ойлен-ныт. Шомакыштым ушыш-кем пыштенам да йоча годсек спорт дене пенгыде кылым кучем, – оила Эмиль.

В.МИХЕЕВА.

Изи, да туш

Советский посёлкышто А.С.Крупняков лумеш книгагудышто «Кубок Пешки» тагасымаш эртаралтын. Тудо «Пешка» шахмат клубын лумгечыжлан пөлеклалтше лийын. Клубым тренер Э.В.Данилов вуйлата. Тагасымашке республикысе шым район да Йошкар-Ола гыч 58 изи шахматист погынен. Рвезе-влак коклаште икымше верым Даниил Петров (**снимкыште**) налын. Тудлан тун кубокым кучыктеныт. Даниил Советский районысо Михайловка школышто сайын тунемеш. Ончыкыжымат сенгымашым тыланена.

Э.Г.СТЕПАНОВА.

Фотом школ архив гыч налме.

Лумгечыда дене!

«Спорт – тиде илыш» манмым шуко гана колынна. Пагалыме туныктышо Евгений Юрьевич Марковат (**снимкыште**) тыгак оила. Тудо шукерте огыл шымле ияш лумгечыжым пайремлыш. Евгений Юрьевич пөртшынат, уремжымат спорт арверла дене сорастарен. Поро шомакше, моштен туныктымыж дене тудо шуко тунемшыжым чын йолгорныш шогалтен. Евгений Юрьевич, ме, Кельмаксола школын тунемшыже-влак, кугу лумгечыда дене шокшын саламлена! Пенгыде тазалыкым, пиалым, кужу ўмырым тыланена.

Фотом школ архив гыч налме.

Юля ЯГОДАРОВА.
Советский район.

Кырат гынат, ок шорт, утларак веле куанен төршталта.
Тушто.

Судуку

Эрвелмарий ўдыр

«Шочмо марий йылме мыйын илышыштем кугу верым налеш. Шарнем, икана конкурслан Макс Майнын марий йылме нерген почеламутшым тунемынам. Почеламут корныла-влак чонышкем келгын шыненыт. Тунам марий йылмын шерге улмыжым эшеат чот шижынам», — ойла эрвелмарий ўдыр Вероника Ижбулатова (снимкыште).

Вероника — Башкортостан Республик Калтаса район Ўлыл Качмаш ялын шочшыжо. Кызыт 2-шо номеран Калтаса кыдалаш школышто 10-шо классыште тунемеш.

— *Мый узинек тўрлө конкурсыш ушнаш йоратем*, — ойла Вероника. — *Таңасымашлаште да олимпиадылаште вием тергем. Чўжкыдын ончыл верыш лектам. А кунам сенет, вес гана эшеат чот тыршаи кумыланат. Уш-акылем пойдараш манын, книгаг шуко лудам. Тиде сомлым ик эн кўлешанлан да пайдальман шотлем.*

Марий шўлыш — Вероникан вўрыштыжак. Тудо верысе тўвыра пўрт пеленысе «Ош пеледыш»

ансамбльын ик эн чолга участницыже. Тушко икымше класс гыч коштеш. Ансамбльым С.П.Семёнова вуйлата. Марий калык куштымашым тунемыт. Кызытсе

*Доч тўрзатым,
мўндыр тос!*

хореографиймат ўрдыжеш огыт кодо. Коллектив дене яллаште концертым ончыктат. Тений кенежым Йошкар-Олаште эртаралтше «Пеледыш пайремыш» ушненыт.

— *Марий мландыште мемнам кинде-шнчал дене вахлийыныт. Тунам мый умыленам: марий калык кеч-куштат эн чолга, эн весела да унам ончен моштышо*, — куанже дене палдара ўдыр. — *Марий Элын рўдолаже моторлыкшо дене ўрыктарыш. Тудо кажне марий еғын чон каньме верже.*

В.МАМАЕВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Кадрек ялем

Уло ош тўняште шуко вер,
Мыланем эн шерге Кадрекем.
Тўн уремже тудын кадыррак,
Лўмжў садланак,
шонем — Кадрек.

Шочмо вер, улат эре мотор,
Да уке нигушто шўк ден тор.
Сылнын-сылнын

тый пеледалтат,
Кажне еным
шке декет ўжат.

Ах, могае ямле тыште вер!
Да могай поян мемнан садер!
Лишне уло чапле чодыра,
Тушто мыйын чонемак ыра.

Настя ИСАЕВА.

Татарстан, Агрыз.

Матча — авагашта.
Тўшам — тувраш.
Пима —
портышкем.

Мутерым филологий шанче кандидат **А.А.ИЛИЕВА** ямдылаш полшен.

Синквейн

Шыже
Йўштў, лавыран.
Лўшка, кылмыкта, чеверласа.
Идалыкын черетан пагытше.

Ильыш.

Елена ИШМАНОВА.

Татарстан, Агрыз, Кадрек.

Шинчымашыштым тергеныт

Нырғындыш тўвыра пўртыштў «Занятия и промыслы древних марийцев» квестмодыш эртаралтын. Тушто верысе школ гыч ўдыр-рвезе-влак (**снимкыште**) уш-акылыштым тергеныт да шуко ум пален налыныт. «Марий калыкын историйже да тўвыраже» этнокультур модыш книгагудышто лийын. Тунемше-шамыч викторинысе йодыш-влаккан вашмутым чолган пуэныт. Иктешлен кутырымеке, нуно марий-шамычын куштылго огыл эртыме корнышт нерген раш умыленыт да шымлаш утларак кумылангыныт.

Фотом книгагудыш архивше гыч налме.

Л.ИСКАКОВА.

Одо кундем, Карагўл.

Шочмо вер

Маямуно пуйто чывым
Шке пыжашышке ўжеш,
Погынет, да телым, шыжым
Йол вокзальштат лишеш.
Самолёт тыгодым... имне,
Поезд... тунемеш нушкаш...
Шочмо верын чон магнитше
Шкеж дек чот шупшеш улмаш.

А.ТИМИРКАЕВ.

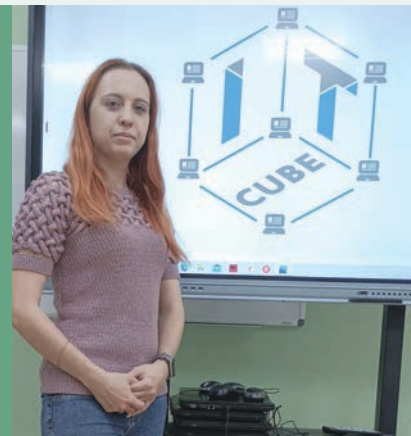
Колышт,

Интернетын тарзыже ит лий!

Кызыт изижат-кугужат интернетыште шуко жапым эртарат. Онгай уверым кычалын я модышла дене модын, түрлө сайтыш пурат. Чүчкыдын ондалчык сайт дене тукнат да мошенник-влакын «лөдышкышт» логалыт. Финанс грамотность дене олимпиадым иктешлымеке, специалист-шамыч тыгай шонымашке шуыныт: үдыр-рвезе-влакат ты шотышто

чылажымак сайын огыт пале. Түрлө йодышым рашемдаш манын, Волжск олаште йоча-шамычлан цифровой образованийым пуышо «Т-куб» рүдериште «Кибергиена и работа с большими данными» кружокым вуйлатыше В.А.Фомина (снимкыште) дене мутланышна.

– Валерия Алексеевна, палыдыме сайтыш пурымо деч ончыч тудын энгекым ыштен кертмыж нерген кузе палаш?

– Кеч-могай сайтыш пурымо годым түткө лийман. Изирак ийготан йоча-влакым аралаш манын, ача-ава-шамыч родителский контроль манмым шынден кертыт. Мошенник-влакын сайтыштым вигак палаш лиеш: писын ыштыме да шуко йонылышым колтымо. Сайтын лүмжым ончыман. Тудым «http://» деч вара возымо лийшаш. А лөдö сайт-шамыч айда-лийже символла гыч шогат.

– Йоча-влак соцкылыште да моло сайтыште шинчымышт годым могай ондалымаш дене тукнен кертмыт?

– Кугурак ийготан үдыр-рвезе-влак иктаж-могай арверым сайтлаште ен-шамыч деч шулдырак ак дене налаш кумылан улыт. Мутлан, икте воштырдымо наушникын оригиналжым йодын. Тидын олмеш шулдаканым колтеныт. Ужалыше тыге вашештен: «Тиде пөлек гына, оригиналжым лишыл жапыште колтем». Но ондален. Кеч-могай арверлан оксам колтымо деч ончыч түткө лийман. Йонылыш лияш огыл манын, ача-ава деч польшым йодман. Түлаш посна картым почман, тушко шуко оксам пыштыман огыл.

Кызыт йоча-шамыч соцкыл полшымо дене палыме лияш да кылым кучаш кумылан улыт. Интернет «йолташ-влакат» түрлө семын ондалат. Мутлан, тыге ойлен кертыт:

«Смартфонем шаланен. Ача-авам ум огыт нал. Мыланем компьютерыш модышым шындыман да регистрацийым эртыман. Тый дечет польшым йодам. Телефон номеретым да тушко толшо кодым возен колто». Йодмыжым шуктеда гын, тендан сим-картыда гыч окса йомаш тунгалеш. Йолташда, личный кабинетыш пурен, автоплатежым чүктен кертеш.

Тыгак түрлө сайтыште ОГЭ ден ЕГЭ-лан вашмутым темлат. Тыланда ссылокым колтат да шке нерген возаш йодыт.

ите чыла ыштен кертмыш савырныже манын, оксам тўлаш темлат. Тиде «донат» маналтеш. Тыгай лўдыжкў деч ача-ава-влаклан икшывыштым кузе аралыман?

– Йочан иктаж-могай модыш дене модмыжым шекланен шуктымеке, ача-авалан донат да оксан күлеш верыш огыл кайымыж нерген умылтарыман. Оксан акше, виртуал тўна нерген кутырыман. Тыгак йочалан уто оксам пуыман огыл. Картымат күлеш годым веле кучылтман.

Снимкыште: кружокыш коштышо үдыр-рвезе-влак.

Тыге тендан нерген уверым шолыштыт да соцкылысе лаштыкышкыда «пудыртен» пурат. Йолташда-влак деч оксам йодын, ондалчык серышым возат.

Подростко-шамычлан оксам куштылгын ыштен налаш темлыме годымат моткоч түткө лийман.

– *Үдыр-рвезе-шамыч онлайн модыш дене модаш йоратат. Ик жаплан түрлө персонажыш савырнаш да вуйыштге тушко «пурат». Шке геройышт верч тургыжланат. Мутлан, тудо икана-*

Ой-кагаш

❖ Тергыме сайтлаш гына пурыза.

❖ Компьютерым але ноутбукым вирус деч аралаш лицензия программым шындыза.

❖ Карте, счет нерген уверым палыдыме енлан ида пу.

❖ Сообщений дене толшо кодым, парольым нигöлан ида ойло.

❖ Мошенникын тендан дене кылым ыштымыжым умылымеке ида кутыро.

Х.АЛЕКСАНДРОВА мутланен.

Ночко шыже

Кайык-шамыч чонештеныт,
Каважат эре пылан.
Янлыкым малаш колтеныт...
Ах, пүртүс могай чоя!

Йүр йүреш чылт

кажне кечын,
Зонтик дене, чу, шылшаш!
Со вучем мый

шөртнө кечым
Школыш куанен каяш.

Максим ЕСМЕНЕЕВ.

Йошкар-Ола,

12-шо номеран школ.

Сылне пайрем

Фотом йочасадын архивше гыч налме.

Йочасадыштына «Марий Эл Республикын шочмо кечыже» пайремым эртаренна. Ёдыр-рвезе-влак (снимкыште), марий тувырым чиен, сылне сем почеш марла кушталтеныт, почеламутым лудыныт, марий модыш дене модыныт. Нуным авашт, ковашт куанен онченыт. Пайремым эртараш полшымыштлан музыкальный вуйлатыше М.А.Белоусовалан таум ойлем. Йочасадын методистше А.М.Муравьева Вуверкувам пеш онайын модын. Пайрем изижланат-кугужланат келшен.

Э.ИЗЕРГИНА.

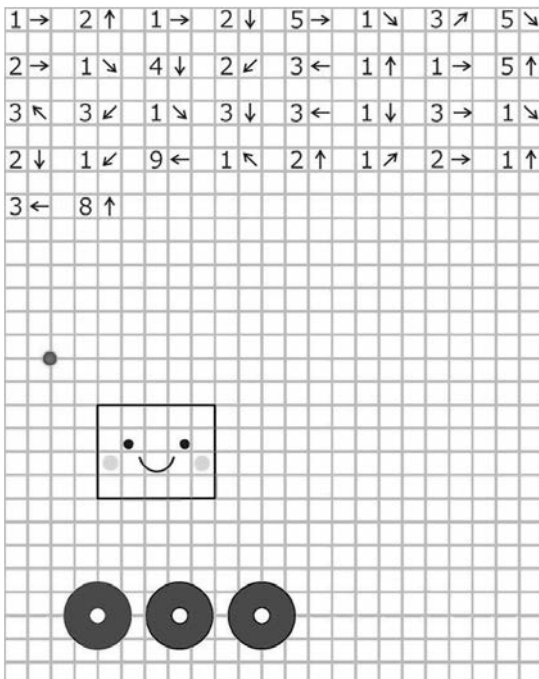
Йошкар-Ола, 67-ше номеран «Колокольчик» йочасад.

Тазалык азбуку

Нине витамин-влак тыгай
кочкышлаште улыт.

Стрелке почеш каеда гын, сүрет
шочеш.

Айста модына

Йоча-влак кок
командылан шелал-
тыт. Кажне командын
шке шондыкшо але
чемоданже лийшаш.
Тушко түрлө вургем-
ымым оптыман. Модшо-
шамычлан шинчаш-
тым шовыч дене
петырыман.
В у д ы ш ы н
к о м а н д ы ж е
п о ч е ш й о ч а -
в л а к в у р г е м ы м
ч ы н ч и й ы ш а ш
у л ы т. К о п ы с ы -
р а к - т у д о
с е н а.

**Ойлончо-влакым
мөнгешла лудса. Мо
лектеш!**

⇒ Упшым ыш пу.

⇒ Ала пилам Али пала?

**Теат, йоча-влак,
возен колтыза.**

Калык пале

Киса эрдене «чип-
чи, чип-чи» манын мураш
тўналеш – йўдлан йўштым
вучо.

М.Шкетан лүмеш марий кугыжаныш драме театр

18/11 16:00 19/11 16:00

В.Красногоров

КЕНЕЖ ЙҮД

Музыкальный комедий

12+ ☎ 78-13-78

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ:
Марий Эл Республикысе Тўвыра,
печать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве.

Газетым редакцийште погымо
да верстатлыме, «Марий Эл
Республикысе Правительствын
типографийже» ООО-што ямде
оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный
технологий да массовый коммуни-
каций сферым эскерыме шотышто
федеральный службын Юл кундем
федеральный округысо управле-
нийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьште
пуымо.

0+

Печатьш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

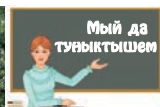
Авторын да редакцийын шоныма-
шышт түрлө лийын кертыт. Серыш-
влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пöрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

КОНКУРС

Тимофей БЕРДНИКОВ (2-шо номеран Шернур школ) — туныктышыжо А.С.Смоленцева дене пырля.

Венера ЛАРИОНОВА (4-ше номеран Медведево школ) — туныктышыжо Ю.А.Мунина дене пырля.

Софья НИКИТИНА (1-ше номеран Морко школ) — туныктышыжо Л.Е.Гурьева дене пырля.

П $-4,3 + (-3,1 - 7,8)$

О $-6,4 + 5,2 + (12,7 - 3,5)$

Я $-(11,2 - 2,4 - 32,5)$

И $5,8 + 13,1 - (-3,4)$

Г $3,2 + 15,8 - (-5 + 4)$

Л $-(11,8 - 3,6) + 2,5$

О $(0,5 + 14,9) - (17,4 + 1,9)$

Т $(18,1 - 17,3 + 2,5) - 34,5$

О $45,7 - 38,9 + (-28,4)$

Пример-влакым шотлен, вашмутым кугемме семын шындыза. Буква-шамычым кельштарен, математикын ик ужашыжым палыза. Тудлан тўгалтышым француз математик Анри Пуанкаре ыштен.

Ребус

12 ойыртемым кычалза.

Кудо маска мўй деке эн ончыч миен шуэш?

Могай кайык-влак шылыныт?

6 - 5 = 4

Ик шырпым верже дене вашталтен, чын вашмутым ыштыза.

Кенежым лагерыште 200 еҥ палаткылаште, а 180 еҥ пөртлаште иленыт. Шыжым палаткылаш кандаш пачаш шагалрак, а пөртлашке кок пачаш шагалрак еҥ толын. Шыжым мыняр еҥ канен?

Интернетысе сўрет-влакым кучылтмо.